

ELŐTERJESZTÉS az Egészségügyi és Szociális Bizottság ülésére

Tárgy: A Fejlesztő Napközi Otthon szakmai programja

Tisztelt Egészségügyi és Szociális Bizottság!

A Fejlesztő Napközi Otthon szakmai programját 11/2014. (II. 25.) számú határozatával hagyta jóvá legutóbb az Egészségügyi és Szociális Bizottság.

A program módosítását a jogszabályi környezet változása, valamint a működést engedélyező hatóságnak az intézményben végzett ellenőrzése kapcsán tett megállapításai indokolták (a szakmai programból törlésre került az ellátottak engedélyezett férőhelyeinek száma, a dolgozói létszám és a munkakörök megnevezése, ez utóbbiakat ugyanis a szervezeti és működési szabályzat már tartalmazza, emellett a költségvetési szervek alaptevékenységének besorolásához használt kormányzati funkció kódok is bevezetésre kerültek).

A szakmai szabályok legutóbbi változásai ismét érintik a szakmai programot. Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 1/2017. (II.14.) EMMI rendelet alapján a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendeletbe bekerültek az ún. szolgáltatási elemek.

A szolgáltatási elem a szakmai rendelet értelmezésében a szolgáltatás részeként megjelenő tevékenységek összessége (*tanácsadás, esetkezelés, pedagógiai segítségnyújtás, gondozás, étkeztetés, gyógypedagógiai segítségnyújtás, felügyelet, háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás, szállítás, készségfejlesztés, lakhatás, megkeresés, közösségi fejlesztés*).

A szociális szolgáltatás, jelen esetben a fogyatékos személyek nappali ellátása alapvetően az említett rendelet szerinti szolgáltatási elemekre épül, azokat a szolgáltatás célcsoportjának szükségleteihez igazítva kell meghatározni. A szolgáltatási elemek részletes, szakmai alapon történő kibontása a szakmai programban történik meg, tehát az intézmény szakmai programjának tartalmaznia kell azokat, emiatt annak módosítását 2017 végéig meg kell tenni.

A rendelkezésre tekintettel az intézményvezető új szakmai programot készített, azt az előterjesztés melléklete tartalmazza.

A Képviselő-testület Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 13/2013. (IV. 30.) Bp. XII. ker. Hegyv. Ök. rendelet 4. melléklete Egészségügyi és Szociális Bizottság feladatkörét meghatározó részének 1.15 pontja szerint az Egészségügyi és Szociális Bizottság hagyja jóvá az Önkormányzat által fenntartott szociális és gyermekvédelmi intézmények szakmai programját.

Az intézmény által előkészített szakmai programot áttekintettük, az megfelel a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 5/A. § (1)-(2) bekezdése szerinti jogszabályi rendelkezéseknek.

Az előterjesztésben foglaltakra figyelemmel javasolom, hogy az Egészségügyi és Szociális Bizottság az előterjesztéshez mellékelte dokumentumot hagyja jóvá.

Határozati javaslat:

Az Egészségügyi és Szociális Bizottság – a Képviselő-testület Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 13/2013. (IV. 30.) Bp. XII. ker. Hegyv. Ök. rendelet 4. mellékletének 1.15 pontjában átruházott hatáskörében eljárva – a Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat által fenntartott Fejlesztő Napközi Otthon új szakmai programját az előterjesztés mellékletében foglaltak szerint jóváhagyja.

(Döntéshozatal módja: egyszerű többség)

Budapest Hegyvidék, 2017. október „ 30 - „

Láttam:

dr. Gottfried-Tusor Gabriella
jegyző

Fonti Krisztina
alpolgármester

Pokorni Zoltán
polgármester

Melléklet:

Fejlesztő Napközi Otthon új szakmai programja

FEJLESZTŐ
NAPKÖZI OTTHON

Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat
Fejlesztő Napközi Otthon
(1126 Budapest, Tóth Lőrinc utca 24.)

Szakmai program
2017

Készítette:

Sándorné Erdélyi Judit
intézményvezető

Tartalom

- Bevezető
- I. A szolgáltatás célja
 - I.1. Személyes gondoskodást nyújtó ellátás
 - I.2. Önként vállalt tevékenységek
 - II. A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek leírása
 - II.1. Az intézmény heti-, illetve napirendje
 - II.2. Szinten tartó, fejlesztő foglalkozások, egyéni fejlesztések
 - II.3. Fejlesztési területek
 - II.4. Szociális munka- szociális rehabilitáció
 - III. Kapcsolattartás más intézményekkel
 - IV. Az együttműködés formái, a kapcsolattartás módjai
 - V. Az ellátandó célcsoport megnevezése
 - VI. Szolgáltatási elemek a nappali ellátást biztosító intézményben
 - VII. Az intézmény szolgáltatásainak igénybevétele
 - VII.1. Az intézményi jogviszony létrejötte előtti intézkedések
 - VIII. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja
 - IX. Záró rendelkezések

Mellékletek

Bevezető

Az uralkodó szakmai paradigma és a saját meggyőződésünk szerint a fogyatékossgal élő személyek a társadalom egyenlő jogokkal rendelkező tagjai. Az őket érintő sajátos bánásmód nehezen ragadható meg. A jogok, az emberi méltóság tiszteletben tartása, az önrendelkezés biztosítása a szociális szolgáltatások összessége tekintetében alapvető elvárások, függetlenül a szolgáltatást igénybevevő célcsoporttól.

A fogyatékossgal élő emberek szempontjából speciális tulajdonságok helyett eltérő szükségletekről érdemes beszélnünk, mint például az önellátás, a kommunikáció, a tanulás, a helyváltoztatás nehezítettsége, stb. Nem feledhető el azonban, hogy a szükségletek jelentős része időlegesen vagy tartósan megjelenhet más célcsoportok esetében is.

Fordulatot jelenthet a fogyatékossgal élő embereket érintő szociális szolgáltatások megszervezése tekintetében, ha nem a célcsoportot, hanem a szükségleteket helyezzük a rendszer középpontjába, és ezek kielégítését célzó szolgáltatásokat alakítunk ki. Ebből a szemszögből az igénybevevő összetett nehézségekkel küzdő individuum, az életminőségét befolyásoló problémák egymásra is hatással vannak. Az individuális jelleg azt jelenti, hogy az adott problémakör más kliensnél ugyanolyan formában nem jelenik meg. A fogyatékossgal élő embereknek, a szociális szolgáltatások más célcsoportjaihoz hasonlóan, sajátos szükségleteik vannak, amelyek minden esetben egyéni bánásmódot igényelnek. Ugyanakkor megjelennek olyan igények is (pl. munkavállalás elősegítése, önálló életvezetés nehézsége, lakhatás lehetősége), amelyek nem köthetők közvetlenül a fogyatékos állapothoz. Az említett problémák leküzdése nem igényel speciális intézményrendszert, a haladó paradigma szerint az általánosan elérhető és igénybe vehető integrált szolgáltatások keretében valósítandók meg.

A speciális szükségletekkel rendelkező személyek problémáikhoz illeszkedő szolgáltatás-csomag kialakítása a szociális intézményektől együttműködést és rugalmasságot igényel.

A magas színvonalú és a szükségletekhez illeszkedő szolgáltatások kialakításának lényeges feltétele, hogy a szolgáltatást nyújtók a speciális szükségletekkel rendelkező személyeket aktív részvételre, saját életük tekintetében döntéshozásra képes személyeknek tekintsék. Az önrendelkezés független a sérülés típusától és súlyosságától. Megfelelő segédeszközökkel és technikákkal a halmozottan sérült (súlyos fokú mozgássérültség, beszédképtelenség) személyek esetében is lehetővé tehető az önálló helyváltoztatás és a kommunikáció, értelmileg akadályozott emberek számára is meg lehet fogalmazni egyszerűen az eldöntendő kérdést, problémát, vagy biztosítható támogató személy jelenléte, aki képviseli az érintett érdekeit. A súlyos fogyatékossgal élő emberek önrendelkező életmódja, bevonása azonban a szolgáltatást nyújtóktól rengeteg türelmet és magas szintű felkészültséget igényel. Az önrendelkező élet azonban nemcsak a döntéshez való jogot, hanem a következmények viselését, a felelősségvállalást, a kötelezettségek teljesítését is magában foglalja, amelyet a jogokhoz hasonlóan érvényre kell juttatni a segítségnyújtás során.

A fentiekből következően bizonyos készségeket folyamatosan tanítani és gyakoroltatni kell az egyéni szükségletnek megfelelően, úm.: fogalmi gondolkodás, társalgási készségek, problémamegoldó gondolkodás, a szempontváltás képessége (mások

érzéseinek számításba vétele), kontaktusteremtést segítő egyszerűbb szabályokat igénylő feladatok, élethelyzetek.

Az önálló életvezetés, önkiszolgálás megsegítésének, fejlesztésének tere a konyhánk, ami tankonyhaként is működik, ahol a fiatalok segítő munkatárs irányításával megtanulják a konyhai eszközök használatát, egyszerű konyhatechnikai eljárásokat. E közben alkalom nyílik a kommunikációra, feladatokat oldanak meg, választanak, döntenek. Kiváló teret nyújt a szociális viselkedés fejlesztésére.

Az intézményben a foglalkozások szervezése során 6-8 fős csoportokat alakítunk ki, szükség szerint ennél kisebb csoportokban történő tevékenykedésre, illetve egyénre szabott fejlesztésre is sor kerül.

Az intézményben élő gondozottak családtagjainak legfontosabb megoldandó problémája: mi lesz gyermekével, ha a szülő vagy legközelebbi hozzátartozó már nem él. Jelen pillanatban a lehetséges egyik megoldás (1993. évi III. törvény 75. § (1)) a támogatott lakhatás.

Az értelmileg sérült emberek önálló életre való felkészítése során az autonómia, mint cél elérése nagyon nehéz feladat, hiszen legtöbbször saját maguk sem bíznak képességeikben. Ezért hosszú, kitartó együttműködés szükséges a sérültekkel, a velük együttműködő szakemberekkel, segítőkkel és a szülőkkel, a gondoskodó családokkal. A függetlenedés folyamata hosszú, mely a részképességek kialakításától a támogatott önálló életvezetésig tart.

Az intézménybe járó ellátottak részéről családjuk segítségével felmerült az igény az önálló élet megvalósítására. Ez - mind tudjuk - igen komoly feladat számukra, ezért az önálló életre való felkészítés az Otthonunkban is elkezdődött.

Az önálló életvezetés gyakoroltatása a mindennapos tevékenység során, illetve az évente ismétlődő nyaraltatások alkalmával történik.

A szegregáció, integráció kérdése tekintetében a következő teendőink vannak:

Meg kell tanítani őket, hogy a döntésüknek következménye van és választásaikat nekünk is tiszteletben kell tartani. Ezeknek a fejlesztéseknek színteret biztosítanak az étkezések, a szervezett foglalkozások, szabadidős tevékenységek.

A ránk bízott sérült emberek önálló személyiségek, szabad akarattal, emberi méltósággal. Soha semmilyen élethelyzetet nem teremthetünk, ami által személyiségük csorbulhat. Sokszor tapasztaltuk a szülők aggodalmát ebben a kérdésben – akik talán ettől félnek a legjobban, ha majd a szülői kontroll megszűnik. El kell kerülni tehát a kiszolgáltatottság, a megalázottság érzését. Az ellátottak sérüléseiből adódóan gyakran kritikátlanul keresik a kapcsolatot, ezzel sokszor saját magukat is veszélyhelyzetbe sodorva.

Mindezek figyelembevételével az elkövetkező évek legfontosabb fejlesztési részterületei: az önkiszolgálás, a személyes tér biztosítása, az önálló életvezetés segítése, a közösen elvégzendő feladatok, munkamegosztás, a közös szabadidős programok.

Az ember elválaszthatatlan egységet alkot környezetével. A szocializációs folyamatban a közösség életének nagyon fontos szerepe van.

I. A szolgáltatás célja

I.1. Személyes gondoskodást nyújtó ellátás

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 65/F. §-a (1) bekezdés c) pontja alapján a nappali ellátás a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését. (A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 74-76. §-ai).

Cél az értelmileg és/vagy halmozottan sérült fiatalok fejlesztése és szinten tartása, hogy az ellátott mind magabiztosabb és önállóbb legyen mindennapi életvitelében, valamint már meglévő képességeit, tudását kondicionálja és alkalmazza.

I.2. Önként vállalt tevékenységek

- Szakmai konferenciák, egyéb rendezvények szervezése: „Az élet megy tovább” alapítvány együttműködésével az eltelt évek alatt 4 szakmai nemzetközi konferenciát szerveztünk.

- 2000: „Családbarát rehabilitáció a felnőttkorú értelmileg sérültek körében”
- 2003-ban, a Fogyatékkal Élők Európai Évében: "Utak és lehetőségek az esélyteremtésre”
- 2005: „Nemcsak adunk, kapunk is Tőlük” 2009: Adventi Jótékonyági est
- 2015: Szakmai konferencia és est (az intézmény 20. évfordulója alkalmából)

- Nyári tábor: Az Otthon megalapítása óta minden év nyarán 1-1 hetet együtt nyaralnak, táboroznak az intézmény gondozottjai és munkatársai. Ilyenkor sok-sok tapasztalatot szerzünk az ellátottakról, melynek során a társadalmi integráció, a szociális együttélés szabályait gyakorolhatják a számukra megszokottól eltérő élethelyzetben.

- Szociális önkéntes munka szervezése: középiskolai diákok részére megszervezzük, hogy a köznevelési törvényben előírt 50 óra közösségi, szolgálatteljesítési kötelezettségüknek eleget tehessenek intézményünkben.

- Az ELTE Bárczi Gusztáv Főiskolai kar gyakorlóhelyének biztosítása (terepgyakorlat, vizsgatanítás).

- Megkeresés alapján más felsőoktatási intézmények részére is biztosítunk képzési lehetőséget.

II. A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek leírása

Intézményünk a következő szolgáltatásokat nyújtja:

Étkeztetés

- napi 3-szori (ebből 1 alkalom meleg) étkezés biztosítása, igény szerint diétás étrend is.

Közösségi fejlesztés

- szabadidős programok szervezése, kirándulások, séták, kulturális programok szervezése, táborozás lehetőségének biztosításával;
- speciális önszerveződő csoportok támogatása, a spontán létrejövő kisebb csoportok irányítása, segítése a segítő útmutatásával (ha szükséges). A cél a csoportok önálló működése a csoportdinamika eszközeinek felhasználásával.
- nyári táborozás lehetőségének megteremtése, a hagyományosnak mondható egy hetes nyári tábor szervezése (Bogács). A helyszínen sportfoglalkozások, kirándulások szervezése, lovas-terápia, úszásoktatás.
- sport, speciális mozgásfejlesztés az intézményen belül a munkatársak irányításával (gyógytestnevelő, konduktor, gyógytornász).

Esetkezelés

- szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezése, szakellátáshoz való hozzájutás segítése. Szülők, gondnokok részéről, megkeresése esetén szakorvosi ellátáshoz segítségnyújtás. Napi élet során, váratlan helyzetben orvoshoz kísérés.

Tanácsadás

- hivatalos ügyek intézésének segítése, igény szerint segítségnyújtás az aktuális hivatalos ügyek intézésében.
- életvezetés segítése, napi élethelyzetekben a problémák, történések megbeszélése, konfliktuskezelés. önismereti csoportok vezetése pszichológus irányításával.

Pedagógiai- gyógypedagógiai segítségnyújtás

- az ellátást igénybe vevők számára egyéni fejlesztő programokra épülő gyógypedagógiai foglalkozás szervezése, gyógypedagógusok irányításával egyéni és kiscsoportos formában. Cél a meglévő ismeretek szinten tartása, életvezetési ismeretek bővítése. A meglévő ismeretekre építve, a lehetőségekhez, egyéni képességekhez mérten történik a fejlesztő foglalkozások szervezése, levezetése.

Háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás

- tankonyha működtetése, egyszerű munkafolyamatok gyakoroltatása. Sütemények elkészítése, korszerű konyhatechnikai eljárások gyakoroltatása.

Felügyelet

- a fogyatékosok nappali ellátása állandó felügyelet mellett történik. Alkalmanként az adódó szituációkban addig biztosítjuk a felügyeletet, amíg a szülő megérkezik az intézménybe gyermekéért.

Gondozás

- a rászoruló gondozottakat az étkeztetés során etetjük, az ételét feldaraboljuk. Öltöztetjük, cipőjét bekötjük. Szükség szerint higiéniai feladatok elvégzésében is segítjük. A társadalomba történő integráció segítése, viselkedési normák kialakításával. Az arra képes gondozottat segítjük a munka világába történő beilleszkedésében. Az önálló életvitel kialakításához (támogatott lakhatás), az életminőség elérésének megvalósításához segítségnyújtás. Társadalomba

történő integráció, családi kapcsolatok, társas kapcsolatok kiépítése, illetve a már meglévő társadalmi státusz megerősítése fő feladataink közé tartozik.

II.1. Az intézmény heti-, illetve napirendje

Az intézmény heti-, illetve napirendje a szakmai programra épül és a következőképpen alakul:

Hétfőtől péntekig reggel 7-től 9-ig gyülekezés, reggeli.

Hétfőtől péntekig egyéni fejlesztés a foglalkozási terv alapján gyógypedagógusok irányításával.

Hétfő: társastánc, zeneterápia (külsős szakemberek irányításával).

Kedden és csütörtökön: agyagozás-formázás, szövés, virágkötés.

Szerda: fakultatív hittan hitoktató irányításával, a törvényes képviselő beleegyezésével

Kedden, szerdán és csütörtökön: szövés, virágkötés (külsős munkatársak irányításával).

Csütörtökön kutyaterápia kiscsoportos foglalkozás keretein belül (külsős szakemberek és terápia kutyák segítségével).

Pénteken: népzene- néptánc foglalkozás (külsős szakemberek bevonásával).

II.2. Szinten tartó, fejlesztő foglalkozások, egyéni fejlesztések

Az egyéni fejlesztések a szintfelmérések eredményei alapján történnek az elláttal, esetenként a törvényes képviselővel való megbeszélés után. Az egyéni képességek, a személyes problémák kerülnek ezeken az alkalmakon előtérbe.

- Gyógypedagógiai fejlesztés

Célunk olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a tünetek változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségletet, a harmonikus személyiségfejlesztést.

A speciális nevelési szükségletekhez, életkori sajátosságokhoz igazodó támasznyújtás, az érzelmi biztonság nyújtásán túl törekszünk:

- az interperszonális kapcsolatok, attitűdök, normák kialakítására, szinten tartására.
- Különböző módszerek, terápia alkalmazásával segítjük az észlelést, fejlesztjük a figyelem összpontosítást, a gondolkodást, az emlékezetet, elősegítjük a verbális és nonverbális kommunikáció alkalmazását.
- A fejlesztések a gyógypedagógiai hagyományokra, szakirodalmakra, tapasztalatokra támaszkodnak, igazodnak a gondozottak egyéni szükségleteihez, eltérő képességeihez.
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással szolgáljuk a képességfejlesztést, törekszünk a hiányosan működő képességek korrekciójára valamennyi területen.
- A percepció fejlesztés, a kognitív funkciók, a mozgás fejlesztésén túl különös hangsúlyt kap az önkiszolgálás fejlesztése, kötetlen formában, sok tapasztalatszerzést biztosítva. gondozottak mindenek feletti érdekét tartjuk szem előtt.
- Ügyeikben méltányosan járunk el, minden segítséget megadva, számukra a legkedvezőbb lehetőséget kiválasztva.

- **Fejlesztési célok**

A motiváció gyengesége, a lelassult, eltérő fejlődésmenet miatt a kis lépések elvét, a sok ismétlést, gyakorlást alkalmazzuk. A sikerélményt elengedhetetlennek látjuk.

A tanulási technikák könnyen érthetőek, elsajátíthatóak.

Az önállóságot célzott tanulási helyzetek létrehozásával igyekszünk kialakítani, illetve fenntartani. A gondozottak pozitívumaira nagymértékben építünk.

Az érzelemvezéreltségre is alapozunk. A foglalkozások tudatos szervezésével, a csoportos és egyéni képességfejlesztő munkával, az érzelmi biztonság megteremtésével, a sokoldalú tapasztalatszerzés, a szociális tanulás feltételeit biztosítva kell elérni, hogy az intézményben és a fejlesztés alatt egyaránt érezzék magukat biztonságban. Testi, szociális, értelmi képességeik a már elért szinten maradjanak, fejlődjenek, elfogadják az irányítást, vezetést, tudjanak egymás mellett, egymással tevékenykedni. Ismerjék a különböző eszközök, játékok adekvát használatát. Fejlettségi szintjüknek megfelelően tudjanak kommunikálni, tudjanak feladathelyzetben tevékenykedni. Elemi összefüggéseket ismerjenek fel, az elsajátított képességeket alkalmazni tudják. Ismerjék meg a hagyományokat.

- **Foglalkozási formák**

- egyéni
- csoportos

Mindkét típusú foglalkozásra jellemző a változatosság, a komplexitás.

Havi lebontásban program készül a különböző fejlesztendő területek témaköreivel. A program és a témakörök rugalmasak. Ez jelentheti az év folyamán az egyes tevékenységek aránybeli eltolódását éppúgy, mint a napirenden belüli rugalmas kereteket.

A foglalkozások témája változatos, de minden esetben kötődik az évszakokhoz, ünnepekhez, vagy az aktuálisan felmerülő, megoldásra váró problémákhoz, eseményekhez. A sikeres tanulás feltétele a kis lépésekben történő haladás, a nehézségek elhárítása, a fokozott gyakorlás, a cselekvésekben megnyilvánuló ismeretszerzés.

A foglalkozások időtartama függ a gondozottak terhelhetőségétől, képességeitől, aktuális hangulatától.

Az egyéni fejlesztés 20-40 perces, a csoportos fejlesztés 30-60 perces egy-egy alkalommal.

A foglalkozások napi rendszerességgel történnek, a csoportvezető hónapokra lebontott munkaterve szerint, a meghatározott területeken, különböző módszerekkel, több helyszínen. A csoportos foglalkozások lehetőségeit (mozgás, szereplési lehetőségek, egymás megismerése) fel lehet használni ezeken az alkalmakon.

II.3. Fejlesztési területek

- **Életvitel, háztartási ismeretek**

A mindennapi élethez szükséges ismeretek bővítése: háztartás, közlekedés, bevásárlás, ház körüli munkák, szórakozási lehetőségek, társadalmi ismeretek szélesítése: családi kapcsolatok, nemzet, haza, idegen ország, törvények, szabályok, viselkedésformák

- **Kutyaterápia**

A terápiás kutyák és segítők hetente 1 alkalommal kiscsoportos foglalkozás szervezésében végeznek igen hasznos segítségnyújtást az értelmileg sérültek, autisták, beszédzavaros, szorongásos tünetekkel rendelkező ellátottak körében egyaránt. Az elfogadás fontos mind a terápiás kutyák, mind a sérültek részéről.

- **Művészetterápia**

A vizuális művészeti, kézműves terápiás foglalkozások során a különböző képességek, készségek fejlesztése, valamint a belső képek a belső szféra materializálása folytán a művészeti tevékenység gyógyító, terápiás felszabadító, integráló hatása valósul meg. A vizuális művészetterápia olyan belső formaalkotási folyamat, amely nemcsak a szenzo-motorikában tükröződik, hanem lehetővé teszi a motoros tevékenység kapcsán, hogy a belső szféra szemléletessé váljon és az esztétika útján gyakoroljon hatást.

A terápiás műhelymunka során szakképzett szobrász munkatárs segítségével agyagognak, formáznak, mintáznak. Az elkészített munkákat, tárgyakat saját égetőkemencékben égetik ki, így a teljes munkafolyamatot figyelemmel kísérhetik, aktív részesei az általuk készített tárgy megvalósításának.

Szövőkereteinken, szövőszekeinken szakképzett segítő irányításával készítik a megtervezett szőnyegeteket, terítőket.

Virágkötő segítő munkatársunkkal közösen megismerhetik a virágkötészet alapjait, növényápolást és növényismereteket tanulnak.

- **Zeneterápia**

A zene - személyiség és készségfejlesztő hatása mellett - gyógyító felhasználása szerteágazó. A receptív zeneterápia hallgatva, befogadó-felvevő formában fejti ki többféle jótékony hatását. Érzelmi, indulati felszabadulást eredményez (reaktív zeneterápia); elősegítheti a testi-lelki feszültségszabályozást (regulatív zeneterápia); megidézhet elmúlt eseményeket, és a jelenbe hozhatja őket (induktív zeneterápia); kommunikációt elősegítő, ráhangoló, emlékeztetést kiváltó kezelése lehet a verbális terápiában (kommunikatív zeneterápia). Az aktív zeneterápia, a hangszerek választása vagy alkalmazása szerint sokféle zenélésre kínál lehetőséget a használati tárgyak hangeffektusainak felhasználásától, az improvizatív zenélésen át, a kotta alapján történő reprodukív zenélésig. (In: Hang és lélek, Bagdy Emőke: Úton a zene és az ember lelke felé)

Az Orff módszer - Magyarországon kevésbé ismert - progresszív zenei irányzat. Lényege a játékosság és a kreativitás fokozása a gyermekek zenetanításában, a ritmikai érzék és a rögtönzésekészség fejlesztése. Kodályhoz hasonlóan Orff is azon a véleményen van, hogy a zeneoktatást a legfiatalabb korban kell elkezdni. Ehhez nem kellene mindjárt hangjegyek, hangkörök, hanem zenei tapasztalás kell. A gyerekek énekeljenek, játszanak hangszereken „Fontosabb, hogy improvizáljanak, minthogy kész mintákat adjunk a kezükbe. Nem kell mindjárt a kottákkal kezdeni... Hagyjuk, hogy közel kerüljenek a hangszerekhez, hogy tudjanak a testükkel, mint hangszerral bánni, képesek legyenek az egész testükkel érzéklni a zenét, merjenek minél több mindent kipróbálni.”

Az ULWILA módszer A módszer 7 alapterületre épül: éneklés, zenehallgatás, zeneszínház, tánc, zeneszerzés, hangszerkészítés, hangszeres zene. Az ötvonalas kotta az értelmileg akadályozott gyermekek többségének áttekinthetetlen. Ezért összeállították a színes kottarendszert. A kottákon megjelenő hangok színei a hangszerek húrja, sípja, vagy billentyűje mellett is jelen vannak, így elegendő, ha a

gyermek a színeket egyezteteti. Mindkét módszert alkalmazzák intézményünk munkatársai.

- **Konduktív pedagógia**

A konduktív pedagógia célja a mozgásában korlátozott egyén komplex mozgás- és személyiség fejlesztése tanulási folyamatba ágyazva. Fontos hogy az egyes feladatokban a sérült egyén, mint aktív résztvevő van jelen, nem pedig passzív, másodlagos szerepben. Esetünkben a konduktív pedagógia célja annak elősegítése, hogy fiataljaink a mindennapi életben felmerülő nehézségeket, problémákat gördülékenyen készség szintjén oldják meg. Ezért intézményünkben felmérjük, fiataljaink életében melyek azok a helyzetek, amelyek megoldása értelmi, vagy testi akadályozottságuk miatt problémával járnak. A legfontosabb alapelv, hogy a meglévő, már megtanult mozgásformákra alapozva építünk, annak érdekében, hogy állapotának függvényében maximális önkiszolgálásra, önellátásra legyen képes.

- **Mozgásfejlesztés**

A sérültek mozgásfejlesztését a minden napra előre megtervezett, egyénre szabott gyógypedagógiai fejlesztéssel együtt fontosnak érezzük

A speciális gyógytestnevelés, népi-tánc és népi-zene oktatás heti egy alkalommal szakképzett kollégákkal élő zenével történik. A magyar népzenenek gazdag dallamvilága és ízlésformáló hatása, a zene és az együtt táncolás öröme oldja a gátlásokat és levezeti a feszültséget.

- **Számítógépes ismeretek**

A számítógép interaktív eszköz, hiszen a gép a műveletek végrehajtása során reagál is. A sérült fiatal önállóan létrehozhat a rajzoló, zeneszerkesztő program segítségével. Ő is cselekvőképes lehet ezáltal, ami az önbizalmát növeli. Az önbizalom növelés az önértékelés növeléséhez vezet.

A kézzel írni képtelen fiatal a számítógép billentyűzetének segítségével írni-olvasni is megtanulhat. A számítógép nem lehet cél, csak eszköz, nem helyettesítheti a valóságot.

A sérült emberek a számítógép iránt érdeklődést tanúsítanak, számukra felfedezendő játékot jelent. Míg az egészséges ember ma egyre inkább feladatorientált, a sérült ember jelenorientált, hiszen az éppen előttük álló feladat a jelen pillanatban a legfontosabb.

- **Hitéleti nevelés**

Az ellátottak és családjaik kérésére hetente fakultatív hittan foglalkozás szervezését biztosítjuk. Az igazi esélyegyenlőség csak a felebaráti szeretet által megalapozott szolidaritási, összetartási társadalmi gyakorlattal valósítható meg.

II.4. Szociális munka- szociális rehabilitáció

Az intézményen belül elsősorban rehabilitációs és habilitációs tevékenységet végzünk, melyek komplex egészségügyi, mentálhigiénés, oktatási, képzési, foglalkoztatási tevékenységek formájában valósulnak meg a humán-öko rendszerbe ágyazottan. E komplex folyamat célja a fogyatékos személy képességeinek fejlesztése, a társadalmi életben való részvételének szinten tartása, valamint önálló életvitelének elősegítése.

A szociális munka általános feladatai:

Az intézményben folyó szociális tevékenység végzésekor előtérbe helyezzük a normalizáció elvét, mely alapján az értelmileg akadályozott emberek számára olyan életmintát és életfeltételeket igyekszünk biztosítani, amelyek a társadalom által adott mintának, feltételeinek és életmódjának lehető legnagyobb mértékben megfelel.

Összetevői:

- Szabályos, rendszeres napirend, hetirend kialakítása
- Szabályos rendszeres éves tevékenységek biztosítása: ünnepnapok, névnapok, születésnapok megünneplése
- Az életciklusokhoz fűződő tapasztalatok megszerzése: gyermek, ifjú, felnőtt, idős korban megfelelő tisztelet, tolerancia, egyenlőség és igazságosság értékeinek betartása és betartatása: elfogadjuk, elismerjük, tiszteletben tartjuk az értelmileg akadályozott döntéseit, céljait
- Megilleti őket a kétnemű világban élés: az ésszerűség határáig támogatjuk
- Megfelelő életszínvonal biztosítása (lakhatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatás, kultúra területén)

A szociális munka speciális feladatai:

- Kapcsolattartás más intézményekkel, a családdal és a tágabb környezettel
- Információnyújtás
- Szabadidős programok, kirándulások szervezése, felkészülés az ünnepnapokra

Esetkezelések:

- Segítő beszélgetés folytatása, egyéni-csoportos formában, melynek célja a saját erőforrások feltárása és elérhető célok megfogalmazása a szükséglet felmérése, prevenció, intervenció, konfliktuskezelés, pszichés támogatás eszközeinek alkalmazásával
- Csoportfoglalkozások levezetése
- Tanácsadás: életvezetési, személyközi kapcsolatokkal, egészség megőrzéssel, érzelmi kapcsolatokkal kapcsolatos problémák feltárása, megoldása

III. Kapcsolattartás más intézményekkel

Az intézmény együttműködésre, folyamatos munkakapcsolatra törekszik a területén működő intézményekkel, szervezetekkel, a társadalmi élet egyéb szereplőivel:

- a speciális oktatást végző iskolákkal, áthelyező bizottságokkal
- a Kézenfogva Alapítvánnyal
- az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Karával
- az EMMI Fogyatékosügyi Főosztályával
- a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal
- a hegyvidéki szociális intézményekkel
- a MOM Művelődési Központtal,
- az egészségügyi intézményekkel.

IV. Az együttműködés formái, a kapcsolattartás módjai

- szóban, írásban (e-mail, levél)
- honlap, facebook
- meghívó, rendezvényszervezés
- média felület

Az intézmény valamennyi munkatársa felé elvárás az értelmileg sérült elfogadása, megsegítése és a családtagokkal való együttműködés, kapcsolattartás.

Fontosnak érezzük a szülőkkel létrehozott közös alapítványunkat, melynek neve: "Az élet megy tovább". Segítségével pályázatokon veszünk részt, képviseljük a civil erőt.

V. Az ellátandó célcsoport megnevezése

A Fejlesztő Napközi Otthon felnőtt korú, súlyos, értelmileg akadályozott, családban élő, fővárosi, 18 év feletti értelmileg, illetve halmozottan sérült személyekről gondoskodik.

Az intézménybe a tankötelezettség befejezése után speciális oktatási intézményekből, védő munkahelyekről, illetve családból kerülnek. Mentális képességeiket tekintve heterogének, illetve a koruk előrehaladtával lassú leépülés tapasztalható.

A gondozottak többsége halmozottan sérült. Az értelmi fogyatékoság mellett egyéb fogyatékoság is fennáll: down szindróma, epilepszia, autizmus, érzékszervi, mozgásszervi fogyatékoság.

A gondozottak többségét a szülők gondozzák. Akiknek a szülője (szülei) meghaltak, ott a testvér, illetve a szülő élettársa vállalta át a feladatot.

Szociális helyzetük az átlagosnál jobb, melyet a gondoskodó családok biztosítanak részükre. A szülők elvárása az intézménnyel szemben maximális, nehezen fogadják, vagy nem fogadják el gyermekük fogyatékoságának tényét és súlyosságát.

VI. Szolgáltatási elemek a nappali ellátást biztosító intézményben

a) Tanácsadás

- gondozott, szülő, törvényes képviselő, gondnok aktuális problémák, helyzetek megoldása

b) Készségfejlesztés

- lásd a korábban felsorolt fejlesztési területeket

c) Háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás

- lásd a háztartási ismereteknél leírtakat

d) Étkeztetés

- napi 3-szori étkezés biztosítása

e) Esetkezelés

- a gondozottak, családtagjaik problémáinak megoldása, együttműködés társintézményekkel (családsegítő és gyermekjóléti központ, egészségügyi intézmény, egyéb hivatalok)

f) Felügyelet

- napközbeni felügyelet (7-17-óraig)

g) Gondozás

- mentális és pszichés, szükség esetén tisztálkodás

h) Közösségi fejlesztés

- közösségi programok (kirándulás, tábor, kulturális programok) családi és hagyományos ünnepek megünneplése intézményi keretben.

VII. Az intézmény szolgáltatásainak igénybevétele

Az intézménybe jelentkező ellátott szülője, törvényes képviselője kéri gyermeke felvételét (Szt. 93. §);

Az ellátott az őt gondozó szakorvostól, szakértői bizottságtól szakvéleményt hoz ((9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet 21. § (2) bek.);

Jövedelemnyilatkozat benyújtása ((9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet 1. számú melléklet);

Az intézmény vezetője tájékoztatja a törvényes képviselőt és a felvételre jelentkezőt az intézmény programjáról, házirendjéről (Szt. 95. §);

Megállapodás megkötése (Szt. 94/C. §);

Értesítés a személyi térítési díjról (Szt. 115. §);

Jognyilatkozat tétele (Szt. 94/C. § (2a) bek.).

Intézményi jogviszony 3 hónapos próbaidővel létesíthető. Az intézményben nem gondozható az a személy, aki veszélyeztető magatartást tanúsít, orvosi ellátást és állandó ápolást igényel, illetve aki a házirendet súlyosan megszegi.

VII.1. Az intézményi jogviszony létrejötte előtti intézkedések

Az intézménybe jelentkező gondozotról előzetes információt kapunk a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságtól, a speciális iskolarendszerből kikerültek esetén az oktatási intézménytől, a fogyatékos ellátó, gondozó szakorvostól a részükről kiállított szakvéleményekből.

A szülővel, törvényes képviselővel történő előzetes beszélgetés során további információkat gyűjtünk az ellátást igénylőről, az orvosi, pszichológiai szakvélemények alapján.

VIII. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja

- Szóbeli, írásbeli, személyes megkeresés
- Internetes felület (honlapok)
- Közösségi események során
- Kerületi aktuális rendezvényeken
- Szóróanyagok

IX. Záró rendelkezések

A szakmai program mellékletei:

- Megállapodás
- Házirend
- Szervezeti és működési szabályzat

A szakmai program a mellékletekkel együtt érvényes.

A szakmai program felülvizsgálata szükség szerinti.

A szakmai program naprakész állapotáért, nyilvánosságra hozataláért az intézményvezető a felelős.

Ez a szakmai program a jóváhagyását követő napon lép hatályba, egyidejűleg az Egészségügyi és Szociális Bizottság 11/2014. (II. 25.) számú határozatával jóváhagyott szakmai program hatályát veszti.

Az Egészségügyi és Szociális Bizottság – a Képviselő-testület Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 13/2013. (IV. 30.) Bp. XII. ker. Hegyv. Ök. rendelet 4. mellékletének 1.15. pontjában átruházott hatáskörében eljárva – a Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Fejlesztő Napközi Otthon szakmai programját 2017. november ülésén, a .../2017. (.....) számú határozatával jóváhagyta.

A Képviselő-testület Egészségügyi és
Szociális Bizottsága nevében:

Dr. Harmos Andrea
elnök